

การศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

Emotional Quotient of Management Major Students, Faculty of Business Administration, Rangsit University.

ดร.เฉลิมพร เย็นเยือก

หัวหน้าภาควิชาการจัดการ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

Dr. Chalernporn Yenyuak

Head, Department of Management.

Faculty Business Administration, Rangsit University

E-Mail: Dr.yingying.nida@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 265 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือคือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทำการแปลผลข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการศึกษาด้านข้อมูลทั่วไปพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 โดยมีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00 – 2.49 ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือนระหว่าง 8,000 – 10,000 บาท โดยเป็นจำนวนที่เหมาะสมพอเพียงต่อการใช้จ่าย ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่คือบิดา มารดาอยู่ด้วยกัน อาศัยในบ้านพักของตนเอง สำหรับผลการวิจัยด้านระดับความฉลาดทางอารมณ์ จากองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านความเก่ง ด้านความดี และด้านความสุข พบว่า คะแนนความฉลาดทางอารมณ์รวม อยู่ในเกณฑ์ปกติ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่าผลคะแนนที่ได้อยู่ในช่วงเกณฑ์ปกติ มีเพียงองค์ประกอบด้านความดี ที่สูงกว่าเกณฑ์เล็กน้อย โดยเฉพาะด้านการควบคุมตนเอง ที่มีคะแนนสูงกว่าปกติเล็กน้อย คือ 18.48 (เกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 13-18) กล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรู้จักเข้าใจเห็นใจผู้อื่น สามารถยอมรับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม สามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้พร้อมความเกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษา จึงควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจทำงานเป็นกลุ่ม สร้างความรับผิดชอบและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความคิด รู้จักสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกและความรู้สึกของเพื่อน เกิดการเข้าใจในความแตกต่าง และเกิดการยอมรับในกันและกันมากขึ้นและนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในที่สุด

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์, นักศึกษา, คณะบริหารธุรกิจ

Abstract

The purposes of this research was to study the emotional quotient (EQ) level of the Management Major Students, Faculty of Business Administration. Sample size of the study were 265

students in academic year 2013. The research instrument was Emotional Intelligence Screening Test of Department of Mental Health, Ministry of Public Health. The data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research can be described as follows; the group of respondents incorporated 63% females and 37% males. The majority of the group were 20 years old (41.1%). An average of the cumulative grade point average was between 2.00–2.49 (50.2%). The study revealed that 32.8% the respondents spent monthly 8,000–10,000 baht. Most of respondents still live with parents (77.4%). With respect to the criteria for measuring the Total Emotional Intelligence (Virtue, Competence, and Happiness), the study found that the scores of competence and happiness aspects are normal. The findings identified that the respondents were understanding and sympathized with other people. They accepted others and were responsible for their work. They also created a good relationship among themselves. Nevertheless, the instructors should provide some useful guidelines or any learning activities for the students in order to satisfy them somehow. Therefore providing educational activities so as to develop the students' characteristics and readiness in accordance with the criteria of higher education standard are deemed to be important concerns. The instructors should encourage the students' cooperations and support them to participate in group-activities based learning.

Keywords : Emotional Intelligence / Students / Faculty of Business Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นฐานสำคัญของประเทศคือ ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาการให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคคลโดยผ่านระบบการจัดการศึกษาถือเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาประเทศทุกด้านให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ในประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติมาแล้ว จำนวน 9 ฉบับ โดยฉบับแรกเมื่อปีพ.ศ. 2504 - 2509 และฉบับปัจจุบันคือ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545 - 2559 ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแห่งชาติระยะยาว 15 ปี และในระดับอุดมศึกษาได้ใช้กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551 - 2565) ซึ่งเป้าหมายโดยสรุปเมื่อสิ้นสุดแผนนี้คือการศึกษไทยจะต้อง “สามารถยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวได้และพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้ และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนจากกลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน บนพื้นฐานเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ” สอดคล้องกับการกำกับดูแลการจัดระบบการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.) (Thai Qualifications Framework for Higher Education) ประกอบด้วย 7 หมวดสำคัญ โดยเฉพาะหมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ รวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยในหมวดนี้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence หรือ Emotional Quotient : EQ) ของบุคคล ซึ่งศึกษาถึงความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุขรู้จักความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองเพื่อพัฒนาและใช้ศักยภาพตนเองในการดำเนินชีวิตและ

อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 9 ด้าน สำคัญที่แสดงถึงทักษะทางอารมณ์ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคคลให้เป็นไปตามหลักคุณค่าของบุคคลที่สำคัญคือเป็นคนดีมีความสุข สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีเป้าหมาย (อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว, 2552) ดังนั้น การจัดการศึกษาในปัจจุบัน นอกจากจัดหลักสูตรการเรียนรู้ในเชิงวิชาการแล้ว ยังต้องจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปด้วย เพื่อมุ่งพัฒนาด้านจิตใจ และอารมณ์ของผู้เรียน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นคณะที่มีนักศึกษาจำนวนมาก โดยเฉพาะในสาขาวิชาการจัดการ มีนักศึกษาที่มีความหลากหลาย อาทิ ด้านครอบครัว ด้านสังคม เป็นต้น จึงอาจส่งผลต่อการดำรงชีวิตของนักศึกษาที่ต้องมีการปรับตัวในสังคม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการรู้จักตนเองทางด้านอารมณ์ในแต่ละด้าน จึงได้ทำการศึกษาถึงระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ เพื่อนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพและการดำรงตนในสังคมได้อย่างมีคุณค่า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ใน นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์จากประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาทุกชั้นปี เฉพาะของสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 765 คน โดยใช้หลักการคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 265 คนระยะเวลาในดำเนินการวิจัยระหว่าง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2556 – พฤษภาคม พ.ศ. 2557

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ และคณะกรรมการหลักสูตรสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างระดับความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : E.Q.) หรือที่นักวิชาการได้เสนอไว้ใกล้เคียงกัน เช่น Emotional Intelligence, Emotional Ability, Interpersonal Intelligence, Multiple Intelligence เกิดจากแนวคิดที่ว่า ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา หรือไอคิวคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ มีชีวิตที่ดีและมีความสุข แต่ต่อมาได้มีผู้ตั้งข้อสงสัยเนื่องจากไม่เชื่อว่าความสำเร็จและความสุขในชีวิตของบุคคลจะขึ้นอยู่กับความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเท่านั้นโดยในปีค.ศ.1990 Mayer and Salovey (1997) นักจิตวิทยาได้ศึกษาและให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า "เป็นรูปแบบหนึ่งของความฉลาดทางสังคมที่ประกอบด้วยความสามารถในการรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นสามารถจำแนกความแตกต่างของอารมณ์ที่เกิดขึ้นและใช้ข้อมูลนี้เป็นเครื่องชี้นำในการคิดและกระทำสิ่งต่าง ๆ" และ Goleman (1998) ได้เสนอว่า "ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถหลายด้านได้แก่ การเร่งเร้าตัวเอง ให้ไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถควบคุมความขัดแย้งของตนเองรอคอยเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่า มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสามารถจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ มีชีวิตอยู่ด้วยความหวัง โดยระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นจากพันธุกรรมและไม่ได้มีการพัฒนา มากในช่วงวัยเด็กตอนต้น แต่ความฉลาดทางอารมณ์ ได้เกิดจากการเรียนรู้และสามารถพัฒนาขึ้นได้เรื่อยๆ" กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) เสนอว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถทางอารมณ์ ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข โดยได้แบ่งองค์ประกอบเป็น 3 ลักษณะ คือ ความดี ความเก่ง และความสุข ซึ่งสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ตนเอง ถึงความต้องการต่างๆ ได้ และสามารถควบคุมอารมณ์ในการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุข โดยความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถหรือทักษะเฉพาะบุคคลที่สามารถสร้างและ พัฒนาขึ้นได้ด้วยตนเองด้วยการตระหนักถึงการรับรู้ตนเอง เข้าใจถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้ถึงข้อดี

ข้อดีของตนและผู้อื่น จะทำให้รู้จักการจัดการและควบคุมการแสดงออกทางพฤติกรรมจากอารมณ์และความรู้สึกนั้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์คือประสบความสำเร็จทั้งในอาชีพการงาน สังคม และครอบครัว โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ปัจจัย คือ

1. พันธุกรรมและพื้นฐานทางอารมณ์คือตัวกำหนดให้บุคคลมีพื้นฐานอารมณ์ที่แตกต่างกัน และยังเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดพฤติกรรม อารมณ์บุคลิกภาพของบุคคล

2. สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดูในสภาพที่เหมาะสมกับอารมณ์สามารถช่วยพัฒนาและควบคุมพื้นฐานอารมณ์ด้านลบได้ ขณะเดียวกันสามารถส่งเสริมพื้นฐานอารมณ์ด้านบวกได้ดี ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดคือ พ่อ

แม่ควรจะเลี้ยงลูกให้เติบโตเป็นคนดีที่มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความมั่นคงเข้มแข็ง และรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยการเป็นต้นแบบที่ดี ซึ่งพ่อแม่สามารถส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ให้ลูก โดยการสอนให้ลูกรู้จักตนเอง รู้จักการจัดการอารมณ์ของตนเองได้ รู้จักการรอคอยได้ และมีวินัยในตนเอง รู้จักเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น รวมถึงรู้จักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี รู้จักที่จะผูกมิตรกับผู้อื่น

องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ 3 ประการ ซึ่งเป็นปัจจัยความสามารถในแต่ละด้านดังนี้

1) ด้านความดีหมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองรู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ดังนี้

ปัจจัยด้านความดี		
ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการ	ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น	ความสามารถในการรับผิดชอบ
รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง	ใส่ใจผู้อื่น	รู้จักการให้ รู้จักการรับ
ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้	เข้าใจและยอมรับผู้อื่น	รู้จักรับผิดชอบ รู้จักให้อภัย
แสดงออกอย่างเหมาะสม	แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม	เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2) ด้านความเก่งหมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ปัจจัยด้านความเก่ง		
ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง	ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา	ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น
รู้จักศักยภาพของตนเอง	รับรู้และเข้าใจปัญหา	รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้	มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
มีความมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย	มีความยืดหยุ่น	แสดงความเห็นที่ขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

3) ด้านความสุขหมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขมีความภูมิใจในตนเองพอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ

ปัจจัยด้านความสุข		
ความภูมิใจในตนเอง	ความพึงพอใจในชีวิต	ความสงบทางใจ
เห็นคุณค่าในตนเอง	รู้จักมองโลกในแง่ดี	มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข
เชื่อมั่นในตนเอง	มีอารมณ์ขัน	รู้จักผ่อนคลาย
	พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	มีความสงบทางจิตใจ

ทั้งนี้ สามารถสรุปจากองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ได้ว่า ต้องมีความเข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น และสามารถแก้ไขความขัดแย้งได้โดยการเข้าใจตนเอง นั่นคือ เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการในชีวิตของตนเองการเข้าใจผู้อื่น คือเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นและสามารถแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสมส่วนการแก้ไขความขัดแย้งได้ คือเมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขให้ผ่านพ้นไปได้อย่างเหมาะสมทั้งปัญหาความเครียดในใจหรือปัญหาที่เกิดจากการขัดแย้งกับผู้อื่นก็ตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยรวบรวมข้อมูลประกอบการอธิบายจากผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยศึกษาจากประชากรได้แก่นักศึกษาคณะ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2556 จำนวน 765 คน (สำนักงานทะเบียน, ม.รังสิต, 2556) และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการคำนวณจากสูตร ทาโร ยามาเน่ ได้ 262.66 = 263 คนทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บตัวอย่างทั้งสิ้นรวม 265 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) ของกรม

สุขภาพจิตประกอบด้วยความฉลาดทางอารมณ์ 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านแรงจูงใจ ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ด้านสัมพันธภาพ ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านความพึงพอใจในชีวิต และด้านความสุขสงบทางใจ รวม 52 ข้อคำถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ แบ่งเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วยความรู้สึกด้านบวก และความรู้สึกด้านลบ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ปีการศึกษา เกรดเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน จำนวนค่าใช้จ่ายที่ได้รับมีความเหมาะสมพอเพียงพอต่อการใช้จ่าย ลักษณะครอบครัว และด้านลักษณะที่พักอาศัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อใช้วิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลผลข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละแสดงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ

(n = 265)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	98	37.0
หญิง	167	63.0
อายุ (ปี)		
18	2	0.8
19	63	23.8
20	109	41.1
21	42	15.8
22	23	8.7
23	14	5.3
24	5	1.9
25	5	1.9
มากกว่า 25 ปี	2	0.8
ชั้นปีที่		
1	36	13.6
2	139	52.5
3	72	27.2
4	18	6.8
เกรดเฉลี่ย		
1.00 – 1.49	1	0.4
1.50 – 1.99	17	6.4
2.00 – 2.49	133	50.2
2.50 – 2.99	76	28.7
3.00 – 3.49	33	12.4
3.50 – 4.00	5	1.9
ค่าใช้จ่ายต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	18	6.8
5,000 – 8,000	64	24.1
8,001 – 10,000	87	32.8
10,001 – 12,000	25	9.4
12,001 – 14,000	5	1.9
14,001 – 16,000	40	15.1
16,001 – 18,000	8	3.0
18,001 – 20,000	15	5.7
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	3	1.1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละแสดงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ (ต่อ)

(n = 265)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความพอเพียงของค่าใช้จ่าย		
มีเหลือเก็บ	57	21.5
พอเพียง / เหมาะสมแล้ว	185	69.8
ไม่พอเพียง	23	8.7
ลักษณะครอบครัว		
บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน	205	77.4
บิดา มารดาแยกกันอยู่โดยมิได้หย่าร้าง	16	6.0
บิดา หย่าร้างกัน	25	9.4
บิดา หรือ มารดา เสียชีวิต	17	6.4
อื่นๆ	2	0.8
ที่พักอาศัย		
อยู่บ้านตนเอง	102	38.5
อยู่บ้านญาติ	9	3.4
อยู่หอพักในมหาวิทยาลัย	12	4.5
อยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัย	141	53.2
อื่นๆ	1	0.4

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 มีอายุ 20 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 คน มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00 – 2.49 มีจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือนระหว่าง 8,000 – 10,000 บาท มีจำนวน 87 คน คิด

เป็นร้อยละ 32.8 โดยเป็นจำนวนที่เหมาะสมพอเพียงต่อการใช้จ่าย มีจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 69.8 ลักษณะครอบครัวคือบิดา มารดาอยู่ด้วยกัน มีจำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 ส่วนที่พักอาศัยจะอาศัยในบ้านพักอาศัยของตนเอง มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านความฉลาดทางอารมณ์ ใน 3 ด้าน 9 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์	ค่าคะแนน			
	ต่ำกว่าเกณฑ์	เกณฑ์ปกติ	สูงกว่าเกณฑ์	คะแนนที่ได้
คะแนนความฉลาดทางอารมณ์รวม	< 138	138 – 170	> 170	160.87
1. องค์ประกอบด้านความดี	< 48	48 – 58	> 58	58.41
1.1 การควบคุมตนเอง	< 13	13 - 18	>18	18.48
1.2 การเห็นใจผู้อื่น	< 16	16 - 21	>21	19.06
1.3 ความรับผิดชอบ	< 17	17 - 23	>23	20.87
2. องค์ประกอบด้านความเก่ง	< 45	45 – 59	> 59	52.99
2.1 แรงจูงใจ	< 15	15 - 21	>21	17.77
2.2 การตัดสินใจและแก้ปัญหา	< 14	14 - 20	>20	17.13
2.3 สัมพันธภาพ	< 15	15 – 20	>20	18.09

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านความฉลาดทางอารมณ์ ใน 3 ด้าน 9 องค์ประกอบ ดังนี้ (ต่อ)

องค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์	ค่าคะแนน			
	ต่ำกว่าเกณฑ์	เกณฑ์ปกติ	สูงกว่าเกณฑ์	คะแนนที่ได้
3. องค์ประกอบด้านความสุข	< 42	42 – 56	> 56	49.47
3.1 ความภาคภูมิใจในตนเอง	< 9	9 - 14	>14	11.68
3.2 ความพอใจในชีวิต	< 16	16 - 22	>22	19.89
3.3 ความสุขสงบทางใจ	< 15	15 - 22	>22	17.90

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างในทุกด้านโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ โดย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดเกณฑ์การจัดแบ่งระดับแปลความหมายตามระดับคะแนนที่ได้กำหนดไว้ออกเป็น 3 ประเภท คือ บุคคลที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ในระดับเกณฑ์ปกติ และ ระดับสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งผลการศึกษาค้นพบว่า ระดับคะแนนรวม อยู่ในระดับปกติ และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน พบว่าอยู่ในช่วงเกณฑ์คะแนนปกติเช่นกัน มีเพียงองค์ประกอบด้านความดี คือการควบคุมตนเอง การเห็นใจผู้อื่น และการรับผิดชอบ มีระดับคะแนนรวมสูงกว่าเกณฑ์ปกติเล็กน้อย คือ 58.41 ซึ่งผลคะแนนปกติจะอยู่ระหว่าง 48 – 58 โดยเฉพาะความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเอง มีระดับคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ปกติไปเพียงเล็กน้อย โดยมีระดับคะแนน 18.48 (เกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 13-18)

อภิปรายผล

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ จากองค์ประกอบด้านความดี ในด้านความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง เป็นความสามารถในการรับรู้และควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ให้สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เป็นด้านเดียวที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ปกติเล็กน้อยกล่าวได้ว่า นักศึกษาสามารถรับรู้ตนเองได้ถึงเวลาที่โกรธหรือไม่สบายใจนั้น มีที่มาหรือเกิดจากสาเหตุใด รวมถึงสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง มีความอดทนต่อการรอคอย และสามารถอธิบายเพื่อสร้างการยอมรับ

จากคนรอบข้างได้ ควบคุมอารมณ์ให้ไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของโกล์แมน (Goleman, 1998) ที่ว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกทั้งของตนเองและของผู้อื่น ทั้งนี้ เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น หรือเมื่อจบการศึกษาไป อาจทำให้ระดับการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ส่วนผลด้านอื่นซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปกติ นั่นคือนักศึกษาเป็นผู้มีความรู้จักเห็นใจผู้อื่น เข้าใจและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนรู้จักแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ลักษณะ สริวัฒน์ (2545) ที่ได้เสนอว่าการที่บุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น จนส่งผลให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และเข้าใจถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น ที่มีความแตกต่างกันไป จึงทำให้สามารถแสดงออกทางอารมณ์ในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับ เมเยอร์ และซาโลเวอร์ (Mayer and Salover, 1997) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลสามารถตระหนักรู้ถึงความคิด ความรู้สึกและภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และกับผู้อื่นได้นั้น ถือได้ว่าเป็นผู้มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ สามารถชี้นำความคิดและแนวปฏิบัติของตนเองได้อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่และการดำรงชีวิตท่ามกลางสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมใดใดจึงควรมีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มนักศึกษาได้มีการรู้จักเห็นใจ หรือมีการใส่ใจระหว่างกันมากขึ้น อย่างค่อยเป็นค่อยไป จนทำให้เกิดการเข้าใจในความแตกต่างและในที่สุดเกิดการยอมรับระหว่างกันมากยิ่งขึ้นดังที่เท็ดคัทดี เดซคง (2542) ได้เสนอว่าการปลูกฝังจิตใจบุคคลให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จะช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

สำคัญคือ การสร้างคนดี มีความความสุข มีการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า และมีเป้าหมาย ซึ่งจะเป็ปัจจัยนำบุคคลได้พบกับความสำเร็จในชีวิตอย่างแท้จริง ในด้านการศึกษาก็ควรมีการเพิ่มพูนทักษะ เพื่อให้พัฒนาการทางอารมณ์ในด้านต่างๆ เป็นไปด้วยดี ทั้งนี้สำหรับผู้สอน ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกห้องเรียน เช่นการร่วมมือร่วมใจกันเรียนหรือทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือระดมสมองในการทำกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน และได้รับการยอมรับจากกลุ่ม หรือกิจกรรมอื่นที่จะนำพาให้บุคคลเกิดความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองและของผู้อื่น พึงพอใจในสิ่งที่ตนมีและยินดีกับผู้อื่นในสิ่งที่ผู้อื่นมีด้วยความจริงใจ ฝึกการให้เกียรติกันและกันด้วยความจริงใจ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1) ควรมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเองของนักศึกษาให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาระดับที่ดีไว้ โดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบอาจจัดเป็นกิจกรรมระหว่างกลุ่มเพื่อน แล้วสร้างกรณีศึกษาจำลองสถานการณ์ที่มีระดับความกดดันในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้เพื่อนได้สอนเพื่อนถึงการรู้จักควบคุมตนเองหรือให้อาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญได้สรุปผลลัพธ์ที่ได้จากความสามารถในการควบคุมตนเองนั้น มีมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้จากผลการศึกษาถึงการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพบว่าการใช้กิจกรรมจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียน มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้พึงพอใจต่อบรรยากาศที่สนุกสนานเป็นกันเอง ส่งเสริมความเข้าใจจากเนื้อหาความรู้ที่ต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ทั้งนี้เวลาในการจัดกิจกรรมควรมีความยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์และการวิพากษ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มได้ดีขึ้น (ทวี วัชรเกียรติศักดิ์, 2557) และให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงข้อดีถึงความสามารถในการควบคุมตนเองได้ดีขึ้น หรืออาจจัดกิจกรรมทดสอบระดับความสามารถในการควบคุมตนเอง โดยสถาบันการศึกษาควรสนับสนุนให้มีการ

จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาระดับความฉลาดทางอารมณ์ในด้านอื่นให้เพิ่มระดับมากยิ่งขึ้น ผ่านการร่วมมือกับคณาจารย์ หรือบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ร่วมกันพัฒนาให้นักศึกษาสาขาวิชาการเป็นต้นแบบในความเป็นผู้มีมีความสามารถ มีความฉลาดทางอารมณ์ที่สมบูรณ์ต่อไป

2) จากผลจากงานวิจัยพบว่านักศึกษาเป็นผู้มีความสามารถในการสังเกตและรับรู้ได้เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง แสดงออกถึงการใส่ใจซึ่งกัน ดังนั้น จึงอาจจัดกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพื่อ เสริมสร้างความสัมพันธ์และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและนำไปสู่การพัฒนาตนเองเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสาขาวิชา คณะวิชา และในสังคมต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้ ในการจัดกิจกรรมใดใดควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่จำกัด เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน นำพาความสมัครสมานสามัคคี ร่วมกันต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลหรือปัจจัยด้านการศึกษาที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ

2) ควรทำการศึกษาวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ และขยายขอบเขตของประชากรกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในผลการวิจัย ซึ่งจะได้สามารถนำไปอ้างอิงกับกลุ่มตัวอย่างอื่นได้

3) ควรทำการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาเปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ในช่วงชั้นปีที่ 1 จนกระทั่งถึงปีที่ 4 เพื่อพิจารณาวิเคราะห์ถึงความมีพัฒนาการด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใดและเปลี่ยนแปลงอย่างไร

4) ควรศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้นักศึกษาได้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อการพัฒนากระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2543. **คู่มือ
ความฉลาดทางอารมณ์**. กรุงเทพฯ : กระทรวง
สาธารณสุข,
ทวี วัชรเกียรติศักดิ์. 2557 การประเมินผลการใช้กรณี
ศึกษาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
ขององค์กร สำหรับวิชาการจัดการเชิงกล
ยุทธ์. **วารสารวิชาการบริหารธุรกิจสมาคม
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย**
(สสอท.). 3(2):5-17
- เทิดศักดิ์ เดชคง. 2542. **ความฉลาดทางอารมณ์**.
กรุงเทพฯ : บริษัทพิชเนตพรีนติ้ง เซ็นเตอร์
จำกัด.
- ลักขณา สริวัฒน์ 2545. **สุขภาพจิตและการปรับตัว**.
กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.
- สำนักทะเบียน มหาวิทยาลัยรังสิต. 2556. **รายงาน
ประจำปี 2556**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รังสิต
- อังสุรีย์ พันธุ์แก้ว. 2552 **แนวทางพัฒนาความฉลาด
ทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่
1 ปีการศึกษา 2551** ทุนวิจัยคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- Goleman D. 1998. **Working with emotional
intelligence**. New York : Bantam Books.
- Goleman D. 1999. **What's your emotional
intelligence quotient?**. New York :
Bantam Books.
- Mayer, J.D. and Salovey, P. 1997. **What is
emotional intelligence ? Emotional
development and emotional
intelligence : Educational implica-
tions**. New York : Basic Books.